СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 110. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 19-го травня 1942. No. 110. Jersey City, N. J., Tuesday, May 19, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ВЕЛИЧЕЗНІ МАСИ НАРОДУ ВИЯВЛЯЮТЬ СВОЄ ПРИВЯЗАННЯ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

НЮ ЙОРК. — „Я є американець", манифестація вияву любови і привязання до Америки, була великим торжеством усеї американської землі, але, як подають, ще ніколи і нігде в світі не зібралось на подібне торжество стільки народу, що його було в Сентрал Парку в Ню Йорку. Консервативне обчислення подає 1,200,000 осіб, що повторяли за Гюгом Л.Блеком, суддею Найвищого Суду в Вашингтоні, присягу вірности прапорови Злучених Держав і Републиці та тому всьому ,що вона уявляє зо своєю свободою і справедливістю для усіх. Майор Ля Гвардія сіяв від радости, коли споглядав на море людських голов. Він і зготовив для святкуючих спеціяльну несподіванку. Була це промова ген. де Голя з Лондону, що говорив по англійськи і французьки, висказуючи віру французького народу в перемогу Обеднаних Держав і допомогу з боку Америки. По нім співала Лілі Понс американський гимн, а закінчила французькою „Марсилезою". Виступали ще многі інші артисти, між ними і славна американська співачка Меріен Андерсон, нігерка, а композитор Ірвінг Берлін диригував своєю піснею „Гад Блес Америка". Молитву виголосив на початку епископальний епископ Вилїем Менінґ, а рабін Голдстін відчитав псальм. Американський герой лютенант Болклі був між тими, що їх офіційно повитано. Губернатор Лімен пригадав слова Вашингтона, сказані до американських вояків на Лонг Айленд в 1776. році, кажучи, що тим самим керується американський дух і тепер, коли боремося за вдержання свободи в світі. Суддя Блек підкреслив, що Америка ніколи не була і не є імперіялістичною. Її віра: свобода для Америки і для всіх людськости.

ВЖЕ ОБОВЯЗУЮТЬ МАКСИМАЛЬНІ ЦІНИ.

ВАШИНГТОН.—Ввійшло вже в життя зарядження Ліона Гендерсона, федерального Адміністратора Цін, щодо висоти цін на ріжні товари. Як відомо ті ціни не можуть бути вищі від тих, які були найвищі в місяці березні. Зате можуть бути нижчі. Уряд хоче таким чином задержати видатки на життя на тій висоті, що були в березні. Це має обовязувати на цілий протяг війни.

НЮ ЙОРК В ТЕМНОТІ.

НЮ ЙОРК. — Місто Ню Йорк буде цілковито притемнене. Видано щодо цього дуже гострі й радикальні зарядження, що обовязують негайно. А це тому, що освічений Ню Йорк, навіть в дотеперішньому притемненню, кидає ще світла задалеко на море й улекшує ворожим субмаринам напади на американські кораблі.

ХОТІЛИ ВИТАТИ БРАВДЕРА З ВЕЛИКОЮ ПАРАДОЮ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські комуністи зібрались в числі коло 4,000, щоб повитати на Пенсилвенійській стації Ерла Бравдера, свого лідера, що зістав звільнений з тюрми в Атлянті зарядженням президента Рузвелта, яким президент його улаcкавив. Бравдера засуджено за кривоприсягу. Він зізнав під присягою, що йому не видавано пашпортів ,а він їх вибирав кількома наворотами під ріжними іменами. Засудженo його тоді ,коли Совети були в союзі з Німеччиною. Комітет Визволення Бравдера тепер заповів, що улаcкавлення є виявом звичайної справедливости, яку повитає весь американський нарід. Він теж відкликав масові збори, що мали відбутись в Медисон Сквер Гарден для повитання Брадера, а сам Бравдер, вертаючи з тюрми, висів в Нюарку, щоб оминути комуністичного привіту в Ню Йорку на стації. Комуністична ґазета „Дейлі Воркер" написала, що визволення Бравдера „це перемога всього американського народу". Знову „Ди Ню Йорк Таймс" пише в статті, що Бравдера визволено ,щоб поширити національну єдність, а також змягчити тих, що думали, що Бравдера покарано так тяжко через політичні переконання. Та часопис сумнівається, чи тим визволенням осягнено згадані цілі.

ЖИДИ ПРО СВІЙ ВОЄННИЙ РЕКОРД.

НЮ ЙОРК. — Сенатор Скат Локаз з Ілиной виступив проти тих, що кажуть, що американські горожани з жидівського роду самі не беруть участи в війні. Він заявив з нагоди відправи, влаштованої в память жидівських ветеранів, що в минулій війні було 4% в американській армії таких, що є жидівського походження, а багато з них були визначені.

ПРАДО В ЦЕРКВІ.

НЮ ЙОРК. — В катедрі св. Патрика повитав епископ О'Гара Пануеля Прадо, президента Перу, як „звичайного вірного сина церкви, що прийшов на Богослужения як кожний практикуючий католик".

Віче в Справі Купування Воєнних Бондів

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі по полудни відбулось в просторій гали Купер Юніон віче американських громадян українського походження, в справі купування американських воєнних бондів. На вічу явилось коло тисячу пятьсот осіб. Віче відкрив голова вічевого комітету, асемблимен С. Ярема, і пояснивши його ціль, представив бесідників. Забирали слово: Дмитро Галичин; Едвард Гичкак, представник департаменту фінансів з Вашингтону; полк. Морис Менделсоген; пані Анета Кмець; В. Цільник; В. Рибак; Петро Задорецький. Концертові точки виконали: панна С. Тураш і М. Шандровський. Хор в українських строях виконав пару точок, в тім американський гимн. — Д. Галичин підкреслив, що взаміну за ті добродійства, які ми, американські громадяни українського походження тут зазнаємо, ми повинні тепер усією нашою силою піддержати Америку в її воєннім зусилі. Обороняючи Америку, ми обороняємо сами себе. Купування бондів, говорив далі бесідник, фактично ще не є такою великою жертвою. Бо це в дійсности добра льоката капіталу. Американські вояки на фронті віддають за Америку своє життя, а ми поза фронтом повинні бодай помагати їм всіма нашими матеріяльними засобами. Цікаву промову виголосив представник департаменту фінансів, Г. Гичкак. Він довше зупинявся над ролею Америки в повоєнній Европі, та говорив, що Америка тепер по війні не замкнеться в ізоляцію так, як це вона зробила по першій світовій війні. Америка буде витискати в Европі сильні впливи і буде формувати світ на свободолюбних американських засадах. Америка не прийме в себе жорстокого і тиранського гітлеризму, тільки понесе свій американізм там, де існує гнет і насильство. Вона увільнить світ від гнету, прямуючи постійно до Обеднання Европи, а далі цілого світу. В тих великих завданнях Америки мусять помагати всі американські громадяни, зокрема ті, які в старім краю зазнали насильства і наруги. Пані А. Кмець в коротких і ядерних словах змалювала ролю жінки в цім воєннім змаганні. Коротку, але гарну промову виголосив адв. Цільник, який заявив, що ми всі горді на те, що ми є українського походження. Бо ми, з українського походження, все були добрими американськими громадянами і все виконували вповні те, що на нас припадало. Петро Задорецький заявив, що через його радіо програму американці українського походження з Менгетен і Бронкс закупили дотепер на 157 тисяч воєнних бондів. П. Ярема заявив, що дотепер наші люди в Ню Йорку — як це обчислив їх комітет, закупили на пів міліона бондів. На згаданім вічу приявні купили, або замовили, на сто тисяч бондів. — Секретарем віча був адв. М. Радик. Віче було зарекордоване й вечером того дня передане через радієву стацію WBYC.

МОЖЕМО ЖИТИ В СВІТІ ТІЛЬКИ РАЗОМ І СПІЛЬНО КОРИСТУВАТИСЬ ЗЕМНИМИ БАГАТСТВАМИ

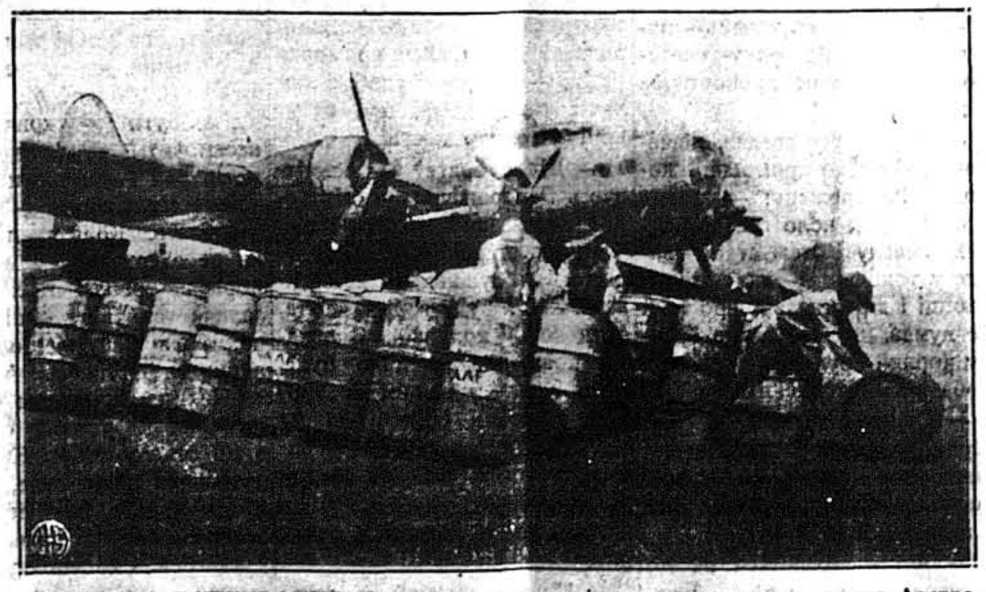
НЮ ЙОРК. — Професор історії на Колюмбійськім університеті, д-р Гері Ж. Кармен, говорячи про повоєнний світ, каже, що це є глупотою думати тут в Америці чи деінде в світі, що якомусь народови, чи державі, можна тепер жити окремом життям, інтелектуально, фізично й економічно. Наука про самовистарчальність держав мусить дати місце цілком іншій, яка дає всім державам, малим і великим, доступ до сирівців і ринків цілого світу. Глупотою треба назвати, казав він далі, теж і ту науку, що виходить з заложення, що коли людина є білої раси, то вже тим самим є вищою фізично, психічно й інтелектуально. Далі він ще казав, що як тільки війна закінчиться, то треба вважати, щоб не поширяти ненависти між народами, щоб звести її до мінімума й в тому дусі приступати до мирових переговорів. Теж треба кожному американцеви знати, казав професор, що до тих сил, що підкопують демократичний спосіб життя, треба зачислити: незнання, себелюбство, байдужність, брак відваги, думання, що можна дістати щось за ніщо, як і те, що ми будемо нагороджувати людей, що є собі людьми зо звичайними, середніми спосібностями.

Штурмування Харкова

МОСКВА. — Червона армія під проводом маршала Тимощенка далі штурмує Харків, який є сильно боронений німцями. В околицях Харкова советські війська здобули 300 осель. Вони також у кількох місцях пробили німецькі фортифікації і змусили німців у поспіху втікати. Праве крило червоної армії проминуло Харків і посувається в напрямку на Полтаву. Советські звідомлення ґоворять, що в обороні Харкова німці дотепер втратили 12,000 війська. Зате на Керчівськім півострові, на Криму, советські війська відступили взад, на нові оборонні позиції.

ПОВІТРЯНА БОРОТЬБА НАД ФРАНЦІЄЮ

ЛОНДОН. — Британські літаки знов масово налітали на німецькі території, зокрема на заняту німцями частину Франції. Брали участь два ескадрони американських летунів. Німецька повітряна сила цей раз поставила їм сильний опір. Слідна зміна німецької тактики, яка дотепер в повітрі на заході все займала оборонне становище.

ТАМ НЕМА ПАЙКУВАННЯ.—Одна з перших світлин, пересланих з нутра Австралії, представляє ладування ґазоліни на американський літак. Куди має він летіти, можна легко догадатися.

ВИМІНА АМЕРИКАНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ І ДЕРЖАВНИХ МУЖІВ ЗА НІМЕЦЬКИХ І ІТАЛІЙСЬКИХ

ЛІСБОНА. — До Лісбони прибуло біля триста американських журналістів і дипльоматичних урядовців, яких Німеччина й Італія визволила з інтернування взаміну за німецьких й італійських журналістів, що знаходились в Америці. Серед них знаходяться такі передові журналісти, як Герберт Метюс, Гаролд Дені, Луїс Локнер і інші. Вони висказували свої враження, набрані підчас побуту в Німеччині й Італії. Г. Метюс говорив, що фашистівська партія в Італії, включаючи самого Мусолінія втратила цілковито поваґу серед широкого італійського загалу. Мусолінія уважають просто за дурня, який цілковито розчислився в своїх політичних обрахунках. Фашистівська влада держиться силою. Їй помагають в цьому німці. Доріжня в Італії величезна. Лише фашистівські урядовці і великі багачі можуть краще жити. Широкий загал терпить велику нужду. Італійський пересічний робітник заробляє на американські гроші по $35 місячно. Але колиб він хотів купити собі поза пайком харчів, чи інші продукти, то мусів би за них стільки заплатити: одно яйце 18 центів; фунт чаю від $30 до $45. Пара черевиків від $35 до $50, убрання від $50 до $130.

Луїс Локнер говорив про те, що діється в Німеччині. Певність на перемогу серед широкого німецького загалу скоро розвівається. Загал переконаний, що напад Гітлера на Америку це найбільша помилка Гітлера. Німецька державна машина і військо покищо мають усього подостатком. Але широкий загал мусить привикати обходитись без таких продуктів, які підчас миру уважав за необхідні. Існує „чорна біржа", на якій можна покупно купити ріжні продукти. Але на тій біржі все дуже дороге. Він знав випадок ,де за пару шнурівок до черевиків заплачено 35 долярів.

ЧОРЧИЛ І СТАФОРД КРИПС ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕМОГУ.

ЛОНДОН. — В прилюдній промові, виголошеній до 25,000 британських робітників, премієр Винстон Чорчил заявив, що Обеднані Держави пересунулися вже через свої найбільші труднощі в цій війні і тепер стоять на певнім шляху до перемоги. По 33 місяцях війни, говорив він, ніхто з британців не нарікає, ніхто не просить ворога ласки, ніхто не думає входити в якінебудь переговори з ворогом, що ще не є цілковито розгромлений. По цім довгім часі Обеднані Держави далеко сильніші, а ворог значно слабший. — Подібну промову виголосив сер Стафорд Крипс, який теж додав, що вже в в короткому часі Обеднані Держави поведуть сильну офензиву проти Гітлера і створять на заході другий фронт. Британський уряд, говорив Крипс, також нетерпеливий відносно другого фронту, але і широкий британський загал. Але він мусить брати під уваґу всі труднощі. Як теж він не може багато про це отверто говорити, щоб не дати ворогови інформацій.

НОРВЕЖЦІ ДЕМОНСТРУЮТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Дня 17 травня норвежський нарід потайки відсвяткував своє національне свято День Незалежности. Німецька окупаційна влада гостро заборонила святкувати це свято. Та норвежці знехтували цю заборону. Норвежські націоналістичні саботажники, які в підземеллі борються проти німецької окупаційної влади, виконали того дня цілий ряд терористичних нападів. Вони, між іншим, запалили склади лищет, які норвежцям сконфіскувала німецька окупаційна влада.

„НОВИЙ ЛАД" ВЖЕ ЗАБРАВ 400,000 ЖЕРТВ.

ЛІСБОНА. — Американський журналіст Глен Стадлер говорить, що німецька влада по ріжних европейських краях вистріляла, або вивішала, дотепер 400,000 осіб. З того числа біля сто тисяч застрілено в Польщі, біля 200,000 в окупованих советських територіях, а решта в інших краях.

СНІГ ТОПИТЬСЯ І ВИРИНАЮТЬ РУЇНИ.

МОСКВА. — Американські журналісти відвідали околиці Москва-Клин-Калінін, в яких німецький наступ на Москву минулого року зазнав тяжкого удару й це був початок відступу німецької армії назад на захід. Найближче, що німці дістались до Москви, було 20 миль від осередка міста, себто вони були вже майже під самою Москвою. Тепер, як сніг топиться, зпід нього вилазять сліди тої страшної боротьби. Всюди видно маси розбитих поїзів, гармат, троків і іншого воєнного знаряддя. Видно теж чимало трупів. Деякі міста і села зрівнані цілковито з землею. Лише корчі і обсмалені дерева вказують, що там мусіло колись бути село. Є багато таких „сіл" де залишилось лише по кілька спалених коминів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Threre months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Іде Про „Новий Світ"

Не буде в світі повороту до давного, якщо Обєднані Держави віднесуть перемогу, але зайдуть зміни такого роду, що буде можна говорити вже не про „нові порядки", але таки про „новий світ". Що так думають про ці справи ті, що стоять на чолі нашого уряду, це певне. Це можна пізнати вже з того, що сказав заступник президента Велес, говорячи недавно в Ню Йорку на обіді „Фрі Ворлд Асосіейшен".

Отже Велес вийшов з того заложення, що тепер ще маємо два світи: світ вільних людей і світ невільників. А маємо завести по війні такий лад, щоби був тільки один світ, себто світ вільних людей.

У тому світі мається жити звичайним людям не тільки свобідно, але й ліпше під матеріяльним оглядом. І то не тільки тим звичайним людям, що живуть в Америці чи в Англії, але й тим, що живуть в Індії, Росії, Китаю і т. д., що тепер борються разом як Обєднанні Держави. Що більше. Ліпше й свобідніше мусять жити люди теж і в Німеччині, Японії й Італії, хоч ми з ними тепер воюємо.

Не буде по війні в новім світі й місця для економічного імперіялізму. Ніяка держава не зможе покликуватись на „Богом дане право", щоб визискувати інші держави. Знову старі й багатші держави будуть зобовязані допомогти новішим і економічно слабшим піднестись матеріяльно, зокрема на промисловому полі.

Коли пригадаємо собі те, що говорила недавно про повоєнний світ пані Елеонор Рузвелт, що стоїть близько урядових кол, то побачимо, що маємо тепер до діла з підготовкою широко закроєного пляну щодо цього, які мають настати суспільні порядки в світі по війні. Пані Рузвелт виразно підкреслила, що Америка на тому втратить, бо ще економічно доплатить, щоб піднести слабших, але ця втрата буде нічим в порівнанню до того, що тим осягнеться „новий світ", в якому не треба буде знову посилати на смерть міліони американців, щоб охоронити світ і Америку від хаосу й руїни.

Коли вдуматись в те, що тепер про це говорять ось ті поступові люди, то можна тільки побажати їм, щоб всі ті думки здійснились. Бо тоді прийде справжня полекша усім гнетеним і політично та економічно визискуваним народам. А це означатиме великий поступ у цілому світі. Знову для Злучених Держав припаде та честь, що вони той поступ започаткували і припильнували, щоб він здійснився. Та треба памятати, що це справа не легка, бо ще й в Америці нема так багато таких, щоб в той ідеалізм вірили і допомагали тим, що його голосять.

Хмара Над Новою Офензивою

Вістка про нову німецьку офензиву проти совєтської Росії замітна під кількома оглядами.

Передовсім німецький штаб подає її без звичайної в нього фанфари, немовби її стидаючися. Здавалося би, що в офензиві нема нічого гідного стиду; властиво є в ній щось, на що армія може гордитися. З такою гордістю говорила німецька команда про офензиву в Росії в минулому році. Це противенство між двома офензивами мусить заставити людей подумати про причини явища.

Причини його шукати очевидно передовсім у тому, що гітлерівський уряд давав німцям до зрозуміння, що не буде другої літньої офензиви, бо перша офензива „полагодить" Росію раз навсе. Що там у цій справі думали німецькі полководці, ми звісно тепер не можемо знати; ми знаємо лише те, що сказав їх речник, їх диктатор, себто той, що один міг за них говорити. Річ ясна, що Гітлер не міг покликатися на знання військових справ; тому він покликався на свою інтуїцію, котру він ставив вище солідної науки генералів. Спираючися на неї, він давав німцям до зрозуміння, що властне завдяки його проводові німецька армія поступає вперед, усе на означений час, як залізничий поїзд, що їздить за пляном поїздів. Вістка про нову німецьку офензиву є через те признанням, що Гітлерівська „інтуїція" завела, що його обіцянка не сповнилася, що в 1941 році Росії з воєнного строю не вибито.

Супроти тої невдачі, що мусить стояти живо в памяти німецького народу, приходиться тепер важко німецькому урядові говорити про другу офензиву, котра певно буде багато труднїша, ніж перша. Передовсім німецькі воєнні припаси багато більше вичерпані, ніж минулого року. Резерви людей теж, як це видно з донесень, що велика частина нових поповнень німецької армії це молоді хлопці. З другого боку сила Обєднаних Держав багато більша, ніж вона була минулого року. Воєнна продукція Англії, сама сильно підкріплена, має тепер поважну поміч в Америці. В настроях народів Обєднаних Держав зайшли зміни на краще, як це видно виразно з промов Рузвелта, Сталіна й Чорчила.

Зібравши всі суцінї факти всесвітньої ситуації, не можна зовсім дивуватися, що в своїй недавній промові Гітлер, затикаючи з одного боку память своїх обіцянок покінчити з Росією в одній офензиві, з другого боку не робив уже німцям таких обіцянок, що певно покінчить з Росією після гітлерівського залізничого розкладу.

У цей спосіб навіть на вістку про початок нової німецької офензиви проти Росії світ приймає її зо зростаючим почуттям, що хвиля воєнного щастя повертається в противний бік, та що й може самий Гітлер тому не обіцював скорого покінчення з Росією, бо навіть у його душу закрадається сумнів в його остаточну перемогу.

Д-р Реймонд Дитмарс

(Зприводу смерти великого природника).

В одному нюйорському шпиталі помер у минулий вівторок у 66 році життя один з найбільше відомих американських природників і один з найбільше барвних характерів країни.

Посмертні звідомлення подають, що він був по званні „герпетольогіст", а що це значить, може знати хіба той, що погляне в словар і дізнається, що „герпетон", по грецьки значить: гадюка. Він був майже до самої смерти куратором відділу гадюк і ссунів у зоольогічному городі в Бронксі, Ню Йорк.

Памятають його добре нюйорські газетярі, бо при кінці минулого століття, щойно покінчивши публичні школи, він став працювати в одній великій газеті як репортер. Між товаришами добув він собі широкий розголос, не тільки своїм писанням, стільки тим, що приходив до роботи з валізочкою, котру всім гостро забороняв відкривати. Він саме вже тоді найбільше цікавився гаддям і власне його носив у своїй скриночці. Редакція спершу казала Дитмарсові замикати свою валізку в шафу під ключем, але потім заборонила йому зовсім приносити до роботи ту скринку.

Зацікавлення гадюками завдячував Дитмарс теж своїй репортерській роботі. Як репортер він дістав був одного дня припоручення добути інтервю з д-ром Вилиємом Горнедейом, тодішнім директором ново-створеного зоольоґічного городу в Бронксі. Ця розмова оберталася довкола гаддя, і вона перемінила молодого „репортерського щенюка" в запаленого „гадюкознавця". Під впливом цеї розмови Дитмарс перемінив своє звання: з газетяра став природником. За кілька тижнів він уже предложив директорові звіринця свої услуги як помічник, і остався на позиції опікунів звіринця майже до самої смерти.

Він не мав університетської освіти в цій науці, який присвятий усе життя, але запал для справи й самопосвята для неї стали йому за найкращу освіту. Він мав до того природній інстинкт природника, головно знавця плазунів, передовсім гадюк. Будучи студентом військової школи, він не мав просто ніякої нагоди для студій природи. Навіть попавши до звіринця, він дістав першу роботу коло мотилів, що його не цікавили. Доперва коли він дістався до гадюк, він чувся там як дома.

Як куратор звіринця в Бронксі, він мав час від часу дуже цікаві завдання. Раз він завзявся винищити сухоти серед малп звіринця. Він піддався справі з таким запалом, що самий набрався недуги; на його щастя відпочинок у горах вилікував його з неї зовсім. Він любив кормити рідкі миши й студіювати мурашки. В 1909 році він відбув подорож по Европі, щоби студіювати звіринці. При тій нагоді він привіз Пастерівському Інститутові в Ліль, у Франції, гарну збірку гадюк.

Майже кожного року він вибирався в мочари стейту Джорджії на полювання на гадюки. З ними виїздками Чарлз Снайдер і Джан Тумі, помічники в звіринці; він вибирався теж на такі виправи до центральної й південної Америки, до Західніх Індій і до інших частин Злучених Держав.

В останніх роках свого життя Дитмарс зацікавився немало проблємою лікування гадючою їддю важких недуг, як епілепсії, гемофілії. Розсліди на цьому полі забирали величезну частину його часу. Він зацікавився теж немало життям, розмножуванням і кормленням ссучих кров лиликів („вампірів"). Він добув примірники великанського вампіра.

Він був постаттю, широко відомою серед американської дітвори.

Жінки, що не Розуміють Життя

В канадійськім часописі „Український Робітник" пише під вище згаданим наголовком Ганна Арабська про жінок і дівчат, що „на кожному кроці показують свій егоїзм" і тому „небажані в ніякім товаристві". А далі й про тих, що хочуть бути „дуже популярними" і змагають до того тим, що гарно й модно вбираються, модно підмальовуються, модно підсміхаються, модно, прибраними кроками, ходять, що добре потягають горілочку, дим носом пускають і т. п., наслідуючи наслїпо те, що їм дораджують другорядні журнали, чи ті, для яких ідеалом є „глеймор ґирл", а забуваючи за вартніші речі, на які знову звертають увагу думаючі люди. Ганна Арабська звертає на це увагу тому, що таке розуміння популярности зачало захоплювати вже й поважне число канадійських українок, а вислід того такий, що „з кожним роком поволи починають у нас зникати типи дівчат і жінок вищої традиційної моралі...". Авторка відзивається до жіночих організацій й цілого суспільства,щ об звернули увагу на наших дівчат, головно тих, що прибувають до великих міст, щоб „шукати широкої волі". Вона пише:

„Ми були здоровий нарід у цім напрямі. Отже боронім свого здоровля і чесноти! Деструкція моралі — це смерть. Глупе жіноцтво, діставши широку волю, і не знаючи вартости чистоти і благородности життя, підміновує нашу українську родину, обхляпуючи гнилизною наш здоровий національний організм".

Підкреслюючи, що „не кожну дівчину можна винувати за її упадок", Ганна Арабська подає ось що:

„Заки візьмемося когось судити, старайнося пізнати й вистудіювати, чи вина лежить в цій людині, чи поза нею. Одного разу я відвідала в лічниці одну знайому мені дівчину, що стала неслюбною матірю. Коли я почула, що з цею дівчиною сталося, мені аж в очах почорніло. Я знала її, як добру й чесну дівчину. Коли ця дівчина побачила мене, так сильно розплакалась, що не могла до мене слова промовити. Приступила до мене дуже мила й добра її норса. Сумно усміхнулася до мене й каже, показуючи на свою пацієнтку: „Вона мені все оповіла. Вона невинна. Це була хвиля, коли вона не могла інакше поступити". В очах її баснули сльози. А дальше каже: „Хто знає, що з ким статися може. Часом людина, навіть з сильним характером, може стати над пропастю. Є хвилі, що ми тратимо силу розуміти й бачити ясно своє положення. Ісус був Сином Бога, а чорт не вагався пробувати його спокусити. Не можу розуміти чому ми жінки не хочемо себе розуміти? Особливо не хочемо себе розуміти, як котра знас навіть невинно впаде в безвихідне положення".

„Глянула я на оповідачку, добру норсу. Була вона з роду француженка. Її великі чорні очі свідчили, що в неї добре серце. Її гарне лице було майже дитяче. Звідкиж така глибоке вирозуміння в цієї молоденької людини супроти впавшої членкині мого народу? — думаю. Сердечно стиснула я її руку й вийшла. Що то може добре серце? — подумала.

„А скільки тепер жінок з добрим серцем? Доба нинішнього матеріялізму вчить жіноцтво світити тілом, а не добротою серця. А памятаймо, що без доброти серця не може бути жертви, не може бути глибокого вирозуміння й самопосвяти для великих цілей. Ісус умер на хресті з любови до роду людського. Жінка, егоїстка, не бачить нікого, крім себе, і не розуміє нікого, крім себе. Вона не покладе на жертвеннику ані себе, ані дітей своїх для великої ціли. Вона не розуміє глибин вартости великих життєвих цілей, ні потреби жертвенности для здобутку високих ідеалів. Жіноцтво, що не годне розуміти вищих цінностей життя, крім матеріяльних, нездібне для піднесення й визволення свого народу. Отож у время люте боронім своє здорове моральне національне ядро й чистоту своєї родини, бо це підклад нашого національного огнища".

ЛЯВАЛЬ ВІДКИНУВ АМЕРИКАНСЬКУ НОТУ.

ВІШІ. — Французький премієр Ляваль відкинув американські домагання відносно Мартініку. Але зробив він це обережно, бо французький нарід за ніяку ціну не хоче розриву з Америкою. Як кажуть французькі кола, Ляваль готов попробувати виголосити через радіо промову до американського народу, понад голови американського уряду, пробуючи тим розколоти американський нарід.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

3)

— Коли зирк — сам Хмель перед табором, на мишастому кони і з булавою... Ми з його й очей не зводимо, бо він став саме перед лавою нашого калниболоцького куріня... Поруч його курінні отамани. Дивимось, що буде... А чорні круки та орли сизокрильці так і заглядають нам в очі та крячуть на чийсь голови... Коли Хмель підїжджає до нашої лави і, здіймаючи з пальця перстень, подає його козакови Васюті, на прізвище Макогін, — і каже: — Полинь ти, козаче, до Княжих Байраків, де стоїть Тугай-бей з ордою, покажи йому той перстень і скажи йому моїм гетьманським словом, щоб він був на поготові і зараз зайшов ляхам у потилицю: — а там вже нам Бог допоможе...

— Зник Макогін з конем за перелісем, а ми двома курінцями — калниболоцьким та васюринським — проти ночи обійшли кругом коло лядського стану, дійшли до Княжих Байраків перекопали чисто усю землю у ляхів за спиною, перегородили їм шлях завалами-колодами та вовчими ямами і каміннями... Не всеж ляхам цьковать хлопів собаками та, замісць коний, запрягати у нетичанки хрещений люд, щоб возив він ксьондзів на ралець по парафіях: — нехай і ляк вовчої ями покоштує...

Удовиченко раптом перервав свою мову, прислухуючись до соловейка, а той так і розлягавсь, так і розлягавсь, мов і він благав милосерного Бога за свою Україну.

— І в ту ніч коло Княжих Байраків, оттак же щебетав соловейко, і я згадав нашу вулицю і нашого соловейка, — зітхнув Удовиченко.

— Згадав таки! — аж скрикнули деякі з дівчат а інша з них і сльози тихенько ковтала.

— А чи згадав мене? — подумала і теж не одну слезиночку нищечком проковтнула Софійка.

— Згадав усе згадав, дівчаточка, — тихо промовив молодий Запорожець: — згадав і наші верби коло греблі і зелену леваду і отсю стару грилясту тополю і вас згадав хлопці і дівчатка... А про те й не думав, що може вже зранку чорний крук очи в мене з лоба висмикатиме.

— Ой, не ріж, не край нам серця, Васику! — заголосили деякі знов дівчата. — Чи тож легко на чужій чужині таке згадувати, щоб йому!

— Ат! — пхаються як до свяченої води — тю! — тюкнула на його Вивдя: — не переймате його — не лізьте йому з чобітьми до рота!

Хлопці понуро мовчали... Чому вони не були там? Чому не побенкетували й вони з Удовиченком на тім крівавім бенкеті?... Сором перед дівчатами... Вони тут мов вівці у кошарі сиділи та ханьки мняли...

— Чому я тоді, позаторік, як ти зваз мене, Іване, не помандрував з тобою у Запорожжа? — з жалем промовив Яким. — Краще булоб з ляхами там битися, ніж оттут коні та товар пасти.

— Щож, брате? — осьміхнувсь Запорожець; — тут тобі не завязаний: — ти не дівчина-перестарок, до котрої ніхто й за рушниками не засилає... Хай я буду тобі за свата, а ти грубу колупай... З ляхами праці ще не мало буде, поки Хмель з нашим братчиком до Білої Церкви та до Суботова доберється, щоб нашим ворогам сала за шкуру добре залити.

Яким аж підскочив з радощів.

— Ну, так доказуй, серденько, що тоді у ночі нащебетав тобі соловейко, та як ви лядського вовка із його нори викурили та у вовчу яму загнали? — сказав він весело.

Хлопці ще ближче підсунулись до Запорожця.

— Як загадав старий Хмель, так воно й склалося, — почав далі Удовиченко. — Саме в полудне січовики лавами сунулись на лядські окопи та на шанці... Заревли лядські гармати, аж земля застогнала... А січовики на те не вважають: — „або добути, або дома не бути!" — кричать мов несамовиті: — „раз родила мати, раз і помирати!" А ми ждемо своєї черги — аж руки сверблять... Коли чуємо — ляхи не вдержали: — мов вода порвала греблю й лотоки й залила усе, так і наші січовики... Ляхи бачуть, що непереливки та навтікача... А ми тут як Пилип з конопель: — задні січовики їм у хвіст смалють, а ми саме у лоба... Коли глянуть ляхи перед себе, аж там якась курява усе небо мов чорною хмарою вкрила... То Тугай-бей з своєю ордою наступає... Як сарана налетіли кримські песіголовці, та як заалалакають, та як сипнуть до-щем стріл! Панський обоз з дорогою здобиччю, з золотими й срібними келіхами, з всіми панськими розкошами, — усе чисто в мент розшарпали й рознесли... Закрутились бідні ляшки як муха в окропі: — і там неминуча смерть, і тут; одно на землі як вюн на сковороді корчиться і смерти благає, друге під кінськими копитами Богу душу віддає, третє хрипить під ратищем січовика, або в татарина на аркані... Що зісталось живе — сунулось у глибоке провалля Княжих Байраків — і там смерть неминуча: — коні взяли у липкому намулі і падали, а там Тугай-бей, досконивши лядських гармат, їх же гарматами добивав недобитих ляхів... Упало і молоде їх гетьманча — син коронного гетьмана, вельможного пана Миколи Потоцького — Степанець Потоцький: — ледви живого від ран, його привязали до гармати, а на другий день він на тійже гарматі і душу свою молоду з запеклою кривцею викашляв.

— Матінко Божа! — спаси нас і помилуй! — чулось між дівчатами.

А у лозах все розливався соловейко та стара тополя щось зеленим листям промовляла, ніби чого жалкуючи.

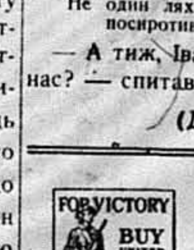
— І щож? — мов прокинулись деякі хлопці. — Що було далі?

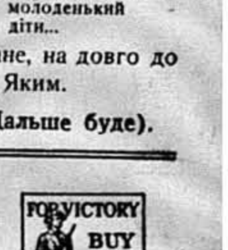
— Що? — Хмель з Запорожцями потягнув під Чигирин та Білу Церкву, а січовий кобзар вже й зложив думу про Жовті-Води та йдучи з військом виграває на бандури, голосно виспівуючи:

Летять орли понад степом
та по вітру вються,
Ой там в степу Запорожці
із ляхами бються:
Ой годі нам, вражі ляхи,
кров козацьку пити,
Не одни лях молоденький
посиротив діти...

— А тиж, Іване, на довго до нас? — спитав Яким.

(Дальше буде).

ПО „ДНІ МАТЕРИ"

Недавно ми святкували День Матери. З цеї нагоди по ріжних місцевостях жінки справляли концерти, академії, й на них підносили гарні прикмети матери та повчали дітей, чому ті повинні свою маму шанувати?

Шанування матери, це дуже гарний і шляхотний звичай. Та здається, що ми готові викликати серед людей, зокрема серед молодших поколінь, зовсім відмінне враження, коли на ріжних святках, академіях, в пресі, будемо заставляти самих мамів вихваляти їхню ролю в суспільнім і домашнім житті, та звеличувати їхні прикмети.

Це свойого роду парадокс: мами такі дорогі для нас і таку пошану збуджують у наших серцях, бо вони роблять для нас великі заслуги, приносячи найбільші жертви, без самохвальби і без домагань якоїсь за це нагороди з нашого боку. Найвища чеснота матери полягає в тім, що вона приносить найвищу жертву для своєї дитини майже несвідомо, без зарозумілого почування, мовляв „ось що я для своєї дитини роблю"! З хвилею, як мати стає свідомою отої своєї жертви, а навіть домагається за те хоч би від своїх дітей заплати, вона профанує отту святу материнську любов й морально позбавляє себе цеї заплати.

На ці тонкости наші суспільні діячки повинні звертати увагу. Коли вони беруться глорифікувати деньбудь маму, вони ніколи не повинні самі виступати в ролі мами, тільки в ролі доньки. Святкування Дня Матери повинно знаходитись у руках молоді. Старші жінки, природно, повинні молоді помогти своєю порадою, але піднесення заслуг матерям повинно всеціло залишатись у руках дітей.

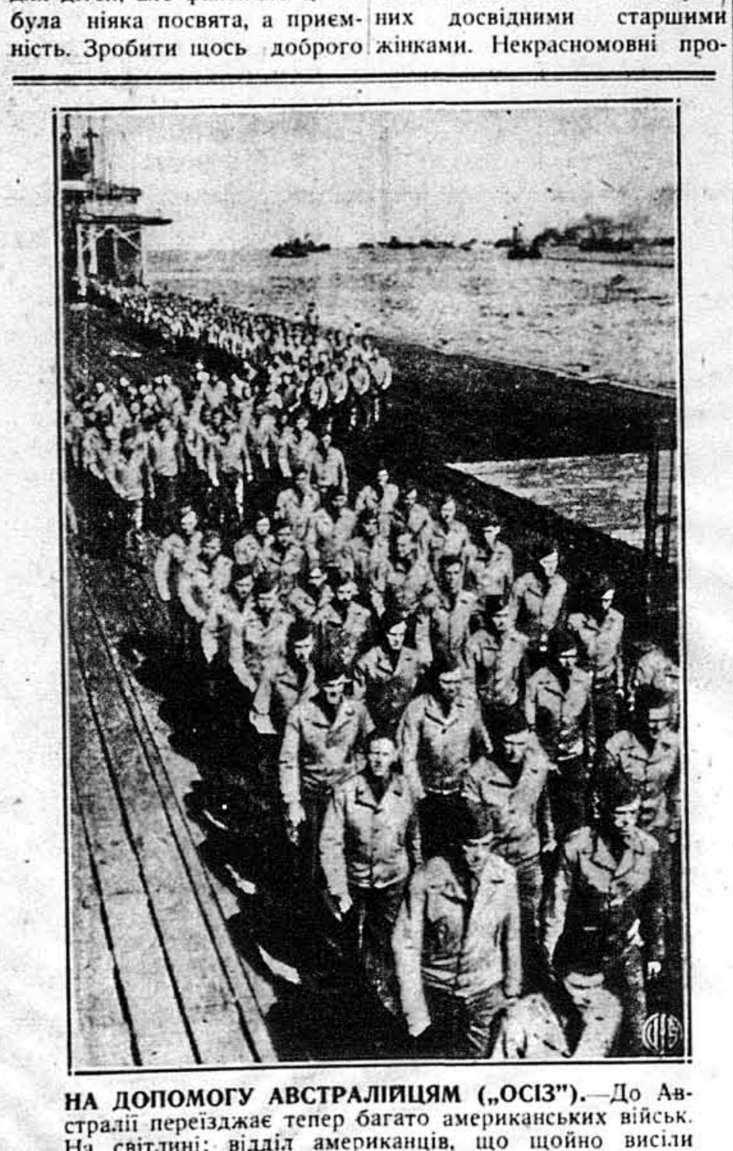
Дійсно, дуже зворушливий образ, коли дитина починає підносити заслуги своєї матери; коли висказує вдяку за десятки, а то й сотки недоспаних матірю ночей, за її терпеливість біля дитини, за посвяту для неї. Але ще більш зворушливий є образ матери, яка на ці похвали здвигає раменами і навіть не знає, за що її діти дякують. Цеж вона робила з материнського обовязку. Вона ночами не спала, бо так веліла їй материнська любов, вона ніби посвяту приносила для дітей, але фактично це не була ніяка посвята, а приємність. Зробити щось доброго для своєї дитини, це велика приємність. Чому нагороджувати за цю приємність, коли фактично мама була нагороджена вже в хвилі, коли для дитини щось доброго зробила?

В той спосіб думають справжні матері. Вони не хочуть ніякої нагороди. Але тому саме, що вони нагороди не хочуть, вони вдячости її заслугують. Так само, як матері ведені чистою, несебелюбною материнською любовю, приносять для дітей найбільші жертви, так і діти, ведені чистою, несебелюбною дитячою любовю, виявляють своїм родичам подяку за ці жертви. І одні і другі складають поклін перед вівтарем, що є поза ними. Матері, які самі підносять свої заслуги перед дітьми, подібні до дітей, які хвалять себе за те, що почувають вдяку супроти родичів.

Зрозуміло, що прилюдний вияв вдяки дітей на адресу родичів; втішає родичів. Але ця вдяка втішає родичів тому, бо це є ознакою доброти дітей. Справжня мама, слухаючи похвал своєї дитини, не думає так про себе: „Ах, яка я добра мама! Дивіть, як моя дитина мене хвалить". Вона думає про дитину: „Ах, яка моя дитина добра! Вона хвалить мене, хоч я нічого надзвичайного їй не зробила."

В наших більших осередках Свята Матери влаштовуються на більшу скалю. Щоб влаштувати таке більше свято звичайно беруться до цього старші і досвідчені жінки, що звичайно вже є матерями дорослих дітей. У висліді культ шанування пошани до матери й піднощування материнських заслуг, спочиває в їх руках. Зате в менших місцевостях „свята матери" відбуваються в менших розмірах й тоді, звичайно, підрослі діти самі їх переводять. Вони, часто в тайні перед їхніми мамами, готовлять десь в місцевім народнім домі, або на церковній галі, обід для своїх мамів й опісля приводять їх на цей обід. Вони теж, в границях своїх скромних засобів, приготовляють якусь концертову програму, получену з деклямаціями і промовами. Дуже часто ті промови виголошені на честь матерей, є зложені несугарно, некрасномовно. Та проте від оцього роду свят нераз віє далеко більшою щирістю ніж від великих свят, влаштованих досвідними старшими жінками. Некрасномовні промови дітей нераз викликують далеко глибше враження, ніж глибоко обдумані реферати досвідчених бесідниць. А це тому, бо вони оперті на здорових засадах: на почутті вдяки дітей супроти їхніх родичів. Цього роду свята мають теж більше виховне значіння, бо вони оперті на прикладі і не родять в душі дитини настирливого враження: „Ось, диви, як моя мама гарно говорить про свою доброту супроти мене!"

Е. Л.

НА ДОПОМОГУ АВСТРАЛІЙЦЯМ („ОСІЗ").—До Австралії переїзджає тепер багато американських військ. На світлині: відділ американців, що щойно висили з корабля, ідуть до бараків.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА.

Організаційні збори.

В неділю 3. травня ц. р. відбулись у нас організаційні союзові збори. Всч. о. Йосиф Бача попросив людей, щоб по Службі Божій зійшлися на галі, всі члени У. Н. С. і нечлени, та послухали організатора У. Н. С. п. Антона Маланчука, який буде говорити на тему асикурації. На збори прийшло мало людей. Але я пішов по домах разом з п. Маланчуком і ми зорганізували за пару днів до У. Н. Союзу 15 нових членів. Серед тих членів знаходиться також наш молодий душпастир, о. Йосиф Бача, що зо слів організатора п. Маланчука довідався про ті добродійства, які дає У. Н. Союз своїм членам, як теж про ту роботу, яку У. Н. С. робить для нашої суспільности в Америці.

Дня 10. травня ми загостили до сусідного відділу У. Н. С., ч. 429 в Фріленд, Па. Ми там прибули якраз в хвилю, як отець Кашуба, тамошний парох, переводив концерт в честь Дня Матери. При тій нагоді о. Кашуба згадав теж й про нашого доброго батька — У. Н. Союз, який опікується своїми членами так, як добрий батько своїми дітьми. Отець Кашуба заявив, що ціла його родина належить до цеї організації і поручав, щоб теж до неї вступали ті наші громадяни, що ще до неї не належать. Слова о. Кашуби не пішли на марно. Зпосеред слухачів вписалось сім членів. В тій праці брала також участь місцева, довголітня і заслужена членкиня У. Н. С., пані Гронська.

Відділові урядники нашої округи добре зробилиб, якщо подбали, щоби їх відділ відвідав організатор п. Маланчук. При його помочи можна буде зорганізувати чимало нових членів і можна буде на наступних окружних зборах виказатись доброю працею в відділі.

О. Костюк,
секр. 85 в. У. Н. Союзу.

АРНОЛД, ПА.

Молода професійна сила.

Дня 26. квітня б. р. п. Василь Деркач одержав ступінь „Бечелор оф Саєнс" в Карнегійськім Інституті. Ця подія не булаб надзвичайним явищем, бо тепер багато кінчить вищі школи. Та між нами нема багато українців, тому треба погратулювати молодому інжінірови та пожелати дальших гарних успіхів.

Василь Деркач є сином Ілії й Анастазії Деркач, знаних Союзовців і працівників в нашій громаді. Він покінчив Гай Скул в часі депресії й і тяжко було думати про вищі студії. Та родичі доложили всіх старань, щоб способности їх сина не змарнувались. І так п. Василь Деркач дістав інжинірський ступінь.

Молодий інжінір знає добре українську мову, читати і писати, як рівнож брав живу участь у життю української громади. Ми певні, що він і надалі буде памятати, з якого роду походить, та пошанує свій український рід доброю і чесною працею для Америки, не забуваючи і за поневолений український нарід.

М. З.

СЛОВАН, ПА.

Створено відділ Самостійного Золотого Хреста.

Дня 6. лютого пані Ольга Клушанович скликала збори місцевого жіноцтва, на яких виголосила патріотичну промову та пояснила, що жіноцтво повинно робити в теперішних часах, щоб помогти Америці осягнути побіду.

Щоб дати більшу поміч, та повести краще працю, треба це робити зорганізовано. Таку спільну працю веде вже наше жіноцтво по ріжних громадах. От наприклад ми читаємо в газетах, що жіноча організація Золотий Хрест веде працю для Американського Червоного Хреста.

Таку працю ми повинні яовести і в нашій громаді. А щоб та праця могла принести більшу користь, то ми повинні повести її зорганізовано і створити відділ Золотого Хреста. Маючи такий відділ, ми тоді повинні спрямувати нашу роботу не тільки для Американського Червоного Хреста, але також й на інші ділянки краєвої оборони. А коли прийде час й потреба, то ми свідомі того, що нам треба буде дати поміч й для українського народу.

Промову та всякі вияснення всі присутні добре зрозуміли, та радо згодилися створити відділ Самостійного Золотого Хреста, в нашій громаді. Після впису членкинь, приступлено до вибору уряду, до якого увійшли такі пані: Ольга Клушанович, голова; Єлисавета Йосиф, предсідателька; Марія Майорник, секретарка; Йосифа Валт, касієрка; Марія Купич і Стефа Фуллер, пресові референтки.

Про новий відділ повідомлено Головну Управу Самостійного Золотого Хреста і вислано 32 членських аплікацій.

Головна Управа приняла наш відділ, а також видала для нього чартер.

Голова орґанізації прислала привітного листа для нашого відділу, та деякі пояснення про орґанізацію та її працю.

Управа 66 відділу Самостійного Золотого Хреста.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Жертводавці на Дім У. Н. Союзу збільшуються чисельно. За останні два тижні Братство св. о. Миколая 106-тий, відділ У. Н. Союзу, зложило 50 долярів з братської каси, а 39 долярів зібрано на зборах. Це лише малий початок, заявили мені урядники того Союзового відділу. Дальшими жертводавцями є: Осип Штен 25 долярів, Петро Ткач 10 долярів, а по 5 дол.: Анна Стронська і М. Мельникович. Підчас посвячення пропорів 379-го відділу зібрано ще дрібними жертвами 18 долярів. Поволи, але певно збільшуються ряди тих, що хочуть помочи добрій справі. Незадовго помістимо імена всіх тих, що досі зложили жертву на Дім У. Н. Союзу! Старайтеся бути в тому списку. Щодо самого дому, то якраз тепер переходить він певну метаморфозу. Вже вставлено нову кухню, що дотепер містилася в пивниці і відмальовується салі. Одним словом іде підготовка до отворення Дому, що має відбутися в неділю дня 14. червня.

151-ліття конституції Третого Мая обходили шікаговські поляки великою маніфестацією, як і кожного року. Крім цивільних товариств, участь у нараді взяли умундуровані „постерунки" польських ветеранів з армії американської і галєрчиків. У всіх 55 польських костелах римо-католицького обряду відправлено панахиди за поляглих. У поході, що йшов до Гумболд Парку до статуї Косцюшки, йшли визначні польські провідні люди зпоміж духовного і світського боку.

Було багато бесідників, які стверджували, що хоч Польща прожила 125 літ в неволі, розділена між окупантів, то проте в 1918 році повстала і повстане і по теперішній трагедії. Промовляв теж і губернатор нашого стейту Двайт Ґрін.

Посвячення Прапорів 379-го відділу У. Н. Союзу відбулося в неділю, 26. квітня в шкільній салі парохії на Норт Сайді. З церковною церемонією був получений братський бенкет, а відтак баль.

Участь у торжестві посвячення прапорів і бенкеті взяли відділи У. Н. Союзу, У. Р. Союзу і Провидіння. Як все, так й тепер, були традиційні промови представників наших організацій. Промовляли і добра бажали Братству св. Юрія з нагоди його 28-літнього життя представники відділів У. Н. Союзу число 106, 125, 252, 221, 335, представники 93-го відділу У. Р. Союзу і 55-го відділу Провидіння. З інших товариств ще: Дочки України, Запомогове Товариство Українських Жінок, Сини України і інші.

Бажання складали ще й українські бизнесмени і професіоналісти, що були приявні на бенкеті, як рівнож й головні урядники У. Н. Союзу. Святочну промову з нагоди посвячення братських прапорів мав головний контрольор У. Н. Союзу, адвокат Роман Смук. На баль прийшло стільки молоді, що не було можна й повернутися. Підприємство морально було вдячним; думаю, що дописало теж і з фінансового боку.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАТУРАЛІЗАЦІЯ ВОЯКІВ НЕ-ГРОМАДЯН

В Другім Законі про Воєнні Повновласти, підписаним президентом 28. березня, є постанови про упрощення натуралізаційної процедури для не-громадян, що тепер служать у збройних частинах Злучених Держав.

Згідно з новим законом, певні вимоги натуралізаційного закону можуть бути усунені для „кожної особи, без огляду на вік, що служила, або гідно служить у військових чи морських частинах Злучених Держав в теперішній війні та яка законно була допущена до Злучених Держав, включно з їх територіями та посілостями, якщо ця особа до запису й вступу до служби там замешкала".

Ці постанови такі:

1. Не буде вимагатися перших паперів та певного періоду часу замешкання в Злучених Державах, або в якомусь стейті.

2. Петиція про натуралізацію може бути подана до котрого небудь суду, що має натуралізаційну юрисдикцію, без огляду на місце замешкання прохаючого.

3. Не вимагається говорити по англійськи, власноручно підписувати прохання, або піддаватись якомусь освітньому іспитови.

4. Не буде вимагатись ніякої оплати за виповнення й подавання прохання про натуралізацію, або підчас остаточного переслухання, чи за саму посвідку про натуралізацію, якщо така буде видана.

Ці виключення вимагають виконання наступних вимог:

1. Разом з проханням треба представити афідевити бодай двох віригідних свідків, громадян Злучених Держав, про те, що кожний свідок знає прохача як особу доброї, моральної вдачі, що поділяє принципи Конституції Злучених Держав та підтримує добрий порядок і добробут Злучених Держав.

2. Має бути доказана служба у військових або морських частинах З. Д. Доказом можуть бути афідевити, що складають частину прохання, щонайменше двох громадян З. Д., членів або бувших членів в підстаршинській або вищій рангі військових чи морських частин за теперішньої війни; або затвердженою копією рекордів служби прохача, з яких видно, що він є або був за теперішньої війни на чесній службі в тих збройних частинах.

3. Прохання може бути подано не пізніше одного року після 31. грудня 1944. року, або скорше в часі, що може встановити конгрес або президент.

Ці постанови, що упрощують натуралізацію не-громадян, які служать в збройних частинах, не будуть відноситись до осіб, безчесно звільнених зі служби в армії, або до переконаних противників військової служби.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 24. травня, в годині 12., зараз по Сл. Божій, в галі церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членкиць прийти на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження, а саме: справа новонабутого дому всіх відділів у місті Шікаго. Цей дім куплено для всіх відділів і для всіх членів У. Н. Союзу, старших і дітей. Просимо всіх членів і членкиць прийти на ці збори і забрати свої чеки на дивіденду. Суспендовані члени мають ще нагоду прийти на збори і заплатити залеглий довг та бути наново приняті в члени У. Н. Союзу. Довгуючі члени, що довгують до відділової каси, будуть обовязані платити процент від своїх довгів до відділової каси. Просимо родичів вписувати свої діти в члени У. Н. Союзу. — В. Любас, предс.; В. Єднак, кас.; Г. Дацьків, секр.

A CORRECTION

The opening paragraph of the notice "To Our Readers," which appeared in our last Friday's issue, should have read not as it appeared then but as follows:

On May 1, 1942, the Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J., became again publisher of the "Svoboda" and its English-language section, "The Ukrainian Weekly," formerly published by the Ukrainian Press and Book Company.

MANAGEMENT

Жіноча Сторінка

Знаменний Лист

Американський вояк, син батьків - переселенців з української землі, шле листа нашим матерям у день їхнього свята. Ми читали його на сторінках „Свободи" і напевно нема ніодної спосеред нас, яка не зворушилася цим небуденним приміром синівського привязання. Не кожне жіноче перо зумілоб перелляти на папір стільки почувань, ніжности, глибокого зрозуміння як цей наш вояк, що складав стрічки признання матері у передишці між тяжкими військовими обовязками, під звуки розколиханих хвиль Пацифіку, а може й клекоту гармат.

Та на цьому не кінець. За прегарними словами криється щось більше, чим вияв глибоких синівських почувань. Бо подибати мож у цьому листі відповідь на найважніше питання, звязане з нашими обовязками для тут родженої генерації: чи держати її при наших цінностях, культурних надбаннях та питомих прикметах українського духа, чи веліти нашим дітям зірвати з цим усім та чимскорше забути українську мову та затерти за собою усі сліди свого походження? Котре з цих краще для наших дітей, з котрого більша користь для нової Вітчини?

Між нами все ще є поділені думки про цю проблему. Є батьки, що самі свідомі тих цінностей, що їх має український нарід, але виховують дітей без звязку з тутешнім нашим життям та українською культурою ізза цеї причини, що — після їх думки — діти їхні ніколи не будуть почувати себе тут рівнорядними та повновартісцими громадянами, клюи у них плекати-мемо почування для землі і народу, яких вони ніколи не бачили ні торкалися.

Перша военна заверуха та лихоліття українських земель вигубили другий тип батьків. Це були переселенці, що заробкували в Америці з думкою про поворот свій та своїх родин на українські землі. Вони не застановлялися глибше над цим, що їх діти можуть колись нерозривно звязатися з новою вітчиною, та що ізза цього треба найти новий спосіб, як у них вже від найраншої молодости плекати гармонійну сполуку батьківської духової спадщини та нової, американської культури. Коли діти скоро забували мову, віднужувалися та росли без інтересу для всього, що українське, то батьки потішали себе, що „вернуть до краю, то навчаться всього".

Третій рід батьків — це той, який називаемо між собою ідеальним. Вони виховали своїх дітей після найкращих американських традицій, звязуючи їх при цьому духово з надбаннями української культури та плекаючи у них почування для цього, що хоч далеке, та таке цінне, що його варта заховати. Але нема найменшого сумніву, що у цих батьків рішала перш за все їх власна потреба заспокоїти свій моральний обовязок супроти українського народу, придержуючи біля нього бодай частинно своїх дітей. Повної певности цього, що такий спосіб виховання придасться їхнім дітям тут, в них не могло бути, бо ці справи належать до будучности і лиш вона одна їх потверджує, або заперечує. Треба було вичекати, аж виросте одно покоління і у власному імені виговориться теж і про цю справу.

Згаданий лист нашого вояка — це власне цього роду відповідь на всі наші непевности та побоювання. Людина з доброю освітою та такими вартісними громадянськими прикметами, що ставили його у проводі наших та американських установ, складає у Дні Матери мовою своєї матери прилюдну подяку її спрацьованим рукам та щирому, українському серцю. Дякує їй за українську мову, що його вивчила, пісню, що йому співала, за недіспані ночі, сльози, піклування. І находить усі матірні прикмети так питомими українській жіночій вдачі, що закликає тутешні наші дівчата до цього, щоб ішли слідами своїх українських матерів. Бо лиш у цей спосіб вони заховають цінности, яким не мож дати загинути, бо потребує їх американський нарід.

Не замикаймо очей на це, що воно не легко виховати тип людини, яка найшлаб таку корисну оцінку для всього, що ми, українські переселенці, можемо вложити в американське життя. Діти часто не хочуть вживати української мови, соромляться чужинецького походження родичів, їх способу зарібковання, може й дільниці, у якій мусять жити, чи мешкання, що не видержує порівнання з цим, у якому живуть їхні товариші. Такі прояви безсердечности дітей є лиш вислідом плиткости дитячого ума, а не їхньої глибшої, продуманої злоби. Коли родичі не зражуються цим, знаючи джерело таких проявів і послідовно провадять діти у наміреному напрямі, коли вперто придержують дитину при цьому, що вважають вартісним — вона дaccостe швидко до такої самої як їхня оцінки і буде вдячна родичам, що не заломилися під її нелітними примхами. І тоді свідомість труднощів, які справляла родичам, чи безсердечности, що ними їх кривдила, подвоїть її почування для них та пошану для всього, що її вчили цінити.

Усе залежить від нас. А знаменний лист нашого вояка заховаймо на „слабі хвилини", коли вкрадатиметься до нас сумнів, чи наші зусилля не є даремні.

Клявдія Олесницька.

Закон Творить Помічний Корпус Жінок в Армії

У минулий вівторок сенат ухвалив вже давніше ухвалений палатою репрезентантів проект закона про створення жіночого корпусу при армії.

За цим законом, жіночий помічний військовий корпус („Доблю-Ей-Ей-Сі") буде творити пів-військовий корпус, зложений з небільше як 150,000 осіб, що будуть сповняти обовязки в ріжних небоєвих службах. Вони будуть діставати заплату вояків, будуть стояти під командою армії й жити на постоях армії.

Перед голосуванням один сенатор пропонував, щоб служба жіночого корпусу була обмежена до території Злучених Держав; сенат відкинув проект значною більшістю голосів.

По ухваленні закона про помічну жіночу службу в армії появився в конгресі проект за створення подібного жіночого корпусу для фльоти.

ПОПРАВЛЯЄ ПОМИЛКУ.

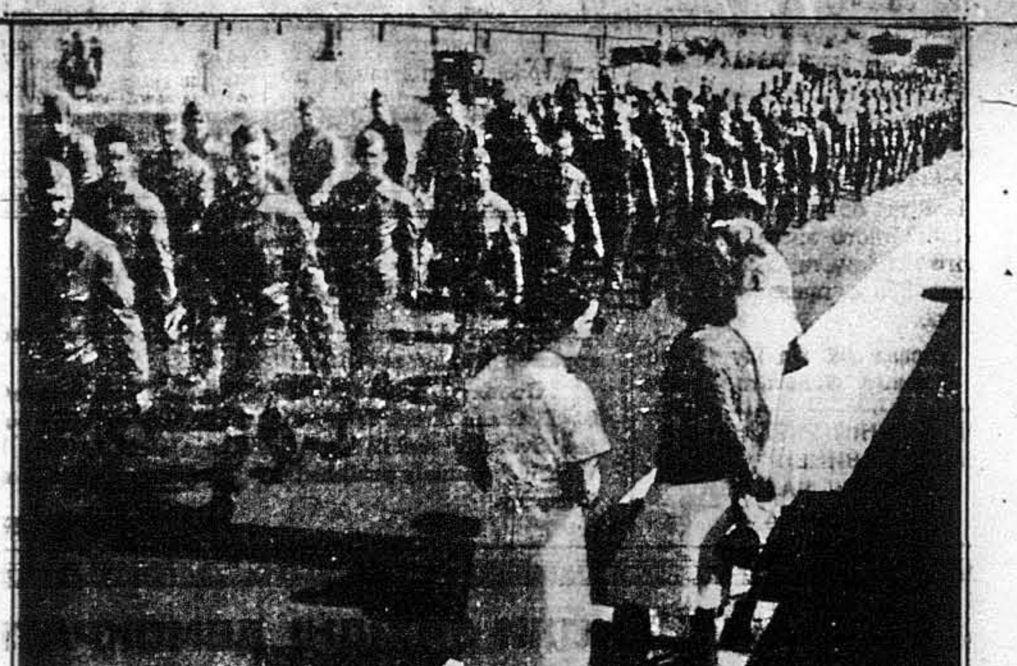
Пані Елінор Рузвелт написала оноді в своїй щоденній „колюмні": „Мій День:

„Я видимо зробила помилку, кажучи оноді, що Ню Йорк Скул оф Аплайд Дізайн" це промислова й торговельна школа без фундації, а не добродійна встанова. Я дістала лист з протестом і спішуся поправити фалшиве враження".

„ПЕРША ПАНІ КРАЮ" ХОЧЕ ПОДОРОЖУВАТИ, ЯК УСІ ІНШІ.

Пані Рузвелтва заявила, що вона вибрала собі на їзду автом карту „А", яка дає найнижчу скількість ґазоліни, заперечуючи цим мимоходом подані в ґазетах вістки, що вона вибрала найвищу карту.

Потім вона заявила, що вона буде подорожувати, як інші. Як не буде можна подорожувати літаком, буде залізницею. Як обмежуть подорож залізницею, буде їздити омнібусами.

„ВЛІВО ГЛЯДИ!"— Ні, такого приказу видавати не було треба, коли американські вояки, висівши з транспортового корабля в якомусь неназваному австралійському порті, побачили вперше австралійські дівчата. Цих вояків вислано туди на доповнення гарнізонів на оборону Австралії перед японцями.

ТАРЗАН, ч. 566. Злегковажена пересторога.

Наглядач невільників переходився поміж рядами нещасливців і ляскав батогом, щоб усі разом натискали на весла.

Зеля підглянула на землі кусень штаби. Вона вхопила її в руки і почала підсуватися до розбишаки.

Тарзан бачив це, але сам не знав що робити. Якщоб розбишака обернувся і побачив Зелю, це був би кінець дівчині.

Удаючи, що нарікає на тяжку працю Тарзан почав видавати зо себе звуки нетрів, якими перестерігав Зелю. Та дівчина не звертала на це уваги.